VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Podnikání a právo

Obchodní rejstřík v ČR

(bakalářská práce)

Autor: Markéta Šafrová

Vedoucí práce: JUDr. Radim Kříž

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a vyznačil/a všechny citace z pramenů.

V Praze dne …… ……

podpis studenta

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat mému vedoucímu JUDr. Radimu Křížovi za vstřícný přístup a čas, který mé práci věnoval.
Rovněž oceňuji připomínky a postřehy mé matky Ivany Šafrové, vyšší soudní úřednice.

Obsah

Seznam použitých zkratek ... 3
1. Úvod ... 4
2. Obecná charakteristika ... 5
2.1 Zásady vedení obchodního rejstříku ... 6
2.1.1 Princip formální a materiální publicity ... 7
2.1.2 Nesoulad zapsaných (zveřejněných) a skutečných údajů ... 10
3. Zápisy do obchodního rejstříku ... 13
3.1 Návrh na zápis ... 13
3.2 Zapisované skutečnosti ... 14
3.2.1 Zapisované subjekty ... 15
3.2.2 Zapisované údaje ... 16
3.3. Účinky zápisů ... 19
4. Sbírka listin a Obchodní věstník ... 21
4.1. Sbírka listin ... 21
4.2. Obchodní věstník ... 21
5. Soustava rejstříkových soudů ... 23
5.1 Příslušnost rejstříkových soudů a rozhodování na jednotlivých stupních řízení ... 23
6. Řízení ve věcech obchodního rejstříku ... 25
6.1 Účastníci řízení ... 25
6.1.1 Náležitosti, jež musí účastník rejstříkového řízení splňovat ... 26
6.2 Zahájení řízení ... 28
6.3 Průběh řízení ... 29
6.3.1 Přezkoumání návrhu ... 29
6.3.2 Zamítnutí podaného návrhu soudem ... 30
6.3.4 Rozhodnutí rejstříkového soudu a zápis ... 31
6.4 Poplatky v rejstříkovém řízení ... 32
7. Zelená kniha o propojení obchodních rejstříků ... 33
9. Závěr ... 34
Seznam použitých zdrojů ... 36

Seznam příloh 39
Příloha č. 1 40
Příloha č. 2 42
Příloha č. 3 43

Seznam použitých zkratek

č.	číslo
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
ObchZ.	obchodní zákoník
odst.	odstavec
OSŘ	občanský soudní řád
Sb.	Sbírka listin
s.r.o.	společnost s ručením omezeným

1. Úvod

Tématem této bakalářské práce je Obchodní rejstřík České republiky, jakožto specifikace jeho v současnosti platné právní úpravy, a to jak z hlediska hmotného, tak procesního.

Právní úprava obchodního rejstříku je důležitá zejména při obchodním styku (pro obchodní partnery či věřitele) a dále také z hlediska kontroly daných subjektů pro stát.

Nejprve bude v rámci obecné charakteristiky obchodního rejstříku přiblížena jeho podstata spolu s vymezením právní úpravy, která se k němu vztahuje. Následovat bude podrobnější rozbor zásad, dle nichž je obchodní rejstřík veden (jedná se o princip formální a materiální publicity a také o případ rozporu zapsaných a reálných údajů).

V další kapitole ohledně zápisů je popsáno, jaké údaje a subjekty se do tohoto registru zapisují a účinky těchto rejstříkových zápisů.

Dále jsou stručně vymezena nejdůležitější fakta týkající se sbírky listin, jako části obchodního rejstříku, a Obchodního věstníku.

Procesněprávní část zahrnuje popis soustavy rejstříkových soudů a rejstříkového řízení v první instanci od zahájení až k soudnímu rozhodnutí. Kromě toho je definován institut účastníka rejstříkového řízení a je nastíněna povinnost splatit náležité soudní poplatky.

Obchodní rejstřík v České republice jsem si vybrala, protože jsem považovala za přínosné osvětlení tohoto právního institutu, který se na první pohled jeví poměrně jednotvárně. Cílem mé práce je tedy podat komplexní obraz ohledně této problematiky.

Dalším podnětem k mé volbě byla moje osobní zkušenost práce v obchodní společnosti, kde jsem se i v rámci jiných činností jako např. fakturace nebo vyhotovení objednávek dostala do situací, kdy bylo třeba, ne-li nezbytné, uplatnit znalost této právní oblasti.

Při zpracování se budu snažit využít veškeré dostupné odborné literatury. Využiji jak samotné zákony, tak jejich komentáře, výkladové publikace a internetové zdroje. Kromě toho mám možnost některé věci konzultovat s mojí matkou, která je vyšší soudní úřednicí a setkala se s některými záležitostmi ohledně obchodního rejstříku. Využiji také některé své znalosti z přednášek obchodního a hospodářského práva. Dále mám možnost využít systém ASPI, jenž zahrnuje veškeré právní předpisy.

2. Obecná charakteristika

Obecná charakteristika obchodního rejstříku stejně jako do něj zapisované údaje a subjekty s účinky takových zápisů vychází v České republice z hmotné části právní úpravy obchodního rejstříku.[1]

Všechny tyto dílčí problematiky budou následně přiblíženy.

Obchodní rejstřík lze považovat za jakousi opěrku a současně jeden z významných pilířů obchodního práva, neboť deklaruje spoustu skutečností a zároveň také ukládá řadu povinností podnikatelům a dalším osobám či obchodním společnostem. Pro oblast obchodního práva a podnikatelských subjektů jsou kromě obchodního rejstříku relevantní také další veřejné registry a rejstříky, např. Registr živnostenského podnikání, Evidence úpadců, Insolvenční rejstřík, popř. i Občanská sdružení, ARES (Administrativní registr ekonomických subjektů), Registr ekonomických subjektů atd. Obchodní rejstřík je však možné z obsahového hlediska považovat tím nejdůležitějším.[2, 3]

Obchodní zákoník vymezuje obchodní rejstřík jako „veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje týkající se podnikatelů[4].“ (Zapisují se však i subjekty provádějící nepodnikatelskou činnost, o tom bude ještě zmínka dále.) Tato zákonná definice je ve své podstatě positivní. Obchodní rejstřík lze vymezit také z hlediska funkčního, a to jako veřejnosti dostupný seznam zřízený za účelem evidence zákonem stanovených skutečností, s trojím významem. Jedná se o registr veřejnoprávního charakteru, kam se zapisují podnikatelé či některé další osoby a jiné entity jako např. právnické osoby; obchodní rejstřík zároveň poskytuje státní správě možnost kontroly podnikatelů a jejich činnosti. V neposlední řadě také zajišťuje informovanost pro veřejnost a zakládá účinky (časovou působnost) určitých právních institutů a jednání.[5, 6]

Součástí obchodního rejstříku je sbírka listin. Zákon tento pojem nedefinuje. Z její podstaty vyplývá, že se jedná o institut, ve kterém se shromažďují potřebné dokumenty dokazující skutečnosti zapisované do obchodního rejstříku a další listiny související se zapisovanými údaji a podnikatelskými subjekty.[7]

---

[1] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 27 – 38l
[2] Statnisprava.cz [online], 2010 [cit. 2010-03-21], Rejstříky a seznamy
[3] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 97 – 107
[4] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 27
[5] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 154
[6] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 97, 98
[7] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 167, 168

Údaje zapisované do obchodního rejstříku se zveřejňují v Obchodním věstníku.[8]

Právní úprava obchodního rejstříku v České republice

Právní úprava obchodního rejstříku samotného a spolu s ním i sbírky listin jako jeho součásti je zakotvena zejména v obchodním zákoníku (ustanovení § 27 až § 38l ObchZ.). Řízení ve věcech obchodního rejstříku je upraveno občanským soudním řádem (jedná se hlavně o ustanovení § 200a až § 200de OSŘ).[9, 10]

Příslušná úprava v obchodním zákoníku i v občanském soudním řádu prošla řadou změn. Současné znění je tedy východiskem novelizací, které byly vydány nejprve zejména za účelem odstranění zjištěných nedostatků a později hlavně z důvodu harmonizace českého právního řádu s právem komunitárním a v neposlední řadě pro zrychlení zápisů do rejstříku.[11]

Strukturu obchodního rejstříku spolu s pravidly pro vedení rejstříkového spisu upravuje Ministerstvo spravedlnosti instrukcí (Instrukce Ministerstva spravedlnosti z 3. 12. 2001, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy). Obchodní rejstřík tvoří vložky a spisy, obě tyto součásti jsou uspořádány do oddílů – ty se člení podle jejich obsahu. Rejstříkový spis přísluší každému zapsanému subjektu.[12]

Kromě úpravy rejstříku samotného jsou v zákonné rovině předepsána pravidla pro Obchodní věstník. Základem je nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku.[13]

2.1 Zásady vedení obchodního rejstříku

Charakter obchodního rejstříku je veřejný, jak již vyplývá ze zákonné definice tohoto registru. Naopak obchodní právo jako celek je často zařazováno do práva soukromého, a tak lze rejstřík považovat za významný zásah státní správy do tohoto práva.

Rejstřík je spravován v elektronické podobě. V současnosti je již digitalizována i sbírka listin a Obchodní věstník. Zákonná úprava tuto digitalizaci předpokládá již v době před jejím reálným uskutečněním.[14, 15, 16]

[8] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 161
[9] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 27 – 38l
[10] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 200a - 200de
[11] ŠVARC, Zbyněk, et al, *Základy obchodního práva*, s. 98
[12] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 163
[13] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 161
[14] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 161, 168

Zpřístupnění zapsaného prostřednictvím internetu je bezpochyby positivním přínosem, dochází tak mj. k odlehčení pracovního zatížení rejstříkových soudů (a jejich tamějších příslušných zaměstnanců) a tím následně do určité míry také ke zrychlení činnosti rejstříkových soudů.

K zajištění funkčního naplnění obchodního rejstříku byl formulován princip publicity, který je obsažen v ustanoveních obchodního zákoníku (konkrétně viz. dále). Příslušnou součástí principu publicity je také dobrá víra. „Zákon totiž vždy chrání toho, kdo jedná v důvěře v zápis, a sankcionuje situace, kdy dobrá víra dána není[17].“[18]

Mimo tyto principy jsou stanoveny i další pravidla v případě rozporu mezi skutečným stavem a zapsanými údaji.[19, 20]

2.1.1 Princip formální a materiální publicity

Princip publicity se rozlišuje na formální a materiální, přičemž materiální princip má dvě stránky, a to positivní a negativní. Formální publicita obchodního rejstříku je vyjádřena v § 28 ObchZ. a materiální publicita v § 29 ObchZ.[21]

Princip formální publicity

„Formální princip publicity vychází z toho, že obchodní rejstřík je veřejně přístupný. Každý do něj může nahlížet a pořizovat z něj kopie a výpisy[22].“ Informace z rejstříku lze využívat nejen v soukromém styku, ale také ve veřejném.[23]

Zákon udává možnost poskytnutí výpisu úředně ověřeného, čímž se zvyšuje jistota správnosti obsažených údajů, či výpisu bez úředního ověření. Výpis z obchodního rejstříku lze vydat ve dvou obsahových formách, a to úplný a částečný. Každý může žádat listinný i elektronický výpis, přičemž platí, že pokud není výslovně požádáno o podobu listinnou, vydá rejstříkový soud výpis elektronický (neověřený). K vydání elektronického ověřeného výpisu je třeba také výslovné žádosti. V případě úředně ověřeného elektronického výpisu

---

[15] Ministerstvo spravedlnosti. *MSp ČR : Obchodní rejstřík na Internetu* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. Obchodní rejstřík a Sbírka listin
[16] Ministerstvo vnitra. *Obchodní věstník : Úvodní stránka* [online]. 2003-2010 [cit. 2010-04-10]. Portál veřejné správy České republiky
[17] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 156
[18] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 156
[19] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 156 - 160
[20] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 8
[21] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 156, 157
[22] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 157
[23] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 157

je třeba elektronického podpisu (dle zákona o elektronickém podpisu). Pokud jde o údaje, které byly zapsány do obchodního rejstříku před 1. lednem 1997, může rejstříkový soud k těmto údajům vydat jen listinný opis. Pouze v případě uchování údajů před 1. lednem 1997 v elektronické podobě je možné vydat elektronický výpis.[24, 25]

Důležitost úředního ověření lze považovat za zásadní v případě vlastnoručního opisu. Jestliže by jej chtěl dotyčný užít pro další účely, úřední ověření může být bezpodmínečné.

Lze rovněž požadovat potvrzení o tom, že v obchodním rejstříku nebo sbírce listin se určitý zápis nebo listina nenalézá.[26]

Všechny žádosti o výpisy, kterým bylo vyhověno, se zapisují – a to v případě písemných žádostí do evidence rejstříku a zároveň seznamu výpisů, opisů a potvrzení a v případě ústních žádostí jen do seznamu výpisů, opisů a potvrzení. Jestliže výpis nelze vyhotovit, musí o tom být žadatel informován.[27]

Z výše uvedeného lze konstatovat, že výpis nebo opis z obchodního rejstříku má povahu veřejné listiny.

Zatímco nahlížení do záznamů a pořizování vlastních opisů je zdarma, za výpis rejstříkovým soudem se platí soudní poplatky (ty se pohybují od 50,- Kč do 100,- Kč a jejich výše je určena zákonem č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů).[28, 29]

Každá osoba je oprávněna do obchodního rejstříku nahlížet a pořizovat z něj opis, popř. výpis v úředních hodinách daného rejstříkového soudu a zároveň s dohledem pověřeného pracovníka soudu. Rejstříkový soud má povinnost uvést na své orientační tabuli tamější místnost k tomu určenou a také ji musí zřetelně označit.[30]

Veřejnosti přístupné údaje nejsou však úplně všechny, které jsou uloženy u rejstříkového soudu, ale jen ty zapsané či uložené ve sbírce listin. Ostatní informace, jež jsou součástí rejstříkového spisu jinak (než je zápis či uložení do sbírky listin), nejsou veřejně dostupné. Přístup ke spisu mají jen účastníci řízení a jejich zástupci, popř. i některé

[24] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 157
[25] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 99, 100
[26] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 28
[27] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 23
[28] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 24
[29] Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
[30] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 86, 87

další osoby, jedná-li se o vážné důvody a pokud to předseda senátu rejstříkového soudu povolí.[31]

Princip materiální publicity

Tento princip publicity účinky příslušného zápisu zakládá a také má za úkol chránit osoby, které jednají v dobré víře v zápis.[32]

Positivní hledisko materiální publicity je založeno na tom, že do obchodního rejstříku zapsané nebo do sbírky listin uložené skutečnosti jsou účinné vůči každému ode dne jejich zveřejnění. Zákon zároveň připouští dvě výjimky a ty jsou následující. Prokáže-li zapsaná osoba, že třetí osoba o provedení zápisu věděla již před zveřejněním (např. podnikatel, který sám podal návrh na zápis), zapsané skutečnosti jsou potom účinné ode dne provedení zápisu (důkazní břemeno má podnikatel). Zapsaný není oprávněn se dovolávat zapsaných údajů vůči třetím osobám do 16. dne po jejich zveřejnění, přičemž třetí osoba musí prokázat, že o těchto údajích nemohla vědět (důkazní břemeno mají třetí osoby). Zjednodušeně popsáno je tedy zapsaný údaj účinný od zveřejnění, přičemž dovolávat se jej ze strany zapsaného lze až uplynutím 15 dnů.[33, 34, 35]

Za okamžik zveřejnění zapsaného je považována publikace v Obchodním věstníku.[36]

Neprovedení zveřejnění (v podstatě tedy nerespektování principu materiální publicity) může mít pro společnost velmi neblahé důsledky. Společnosti či osobu může zavazovat i jednání odvolaného a z obchodního rejstříku vymazaného jednatele, jehož výmaz nebyl zveřejněn, pokud třetí osoby jednají v dobré víře, případný úmysl jednajícího bývalého jednatele způsobit škodu je tu nerozhodný.[37]

Smyslem určení účinnosti zápisu v obchodním rejstříku je zejména stanovení časového bodu, od kdy je účinnost zápisu v podstatě definitivní, a kromě toho také časově omezená možnost obrany proti důsledkům zápisu, aniž by musela být odložena účinnost daného zápisu.[38]

---

[31] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 157
[32] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 157
[33] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158
[34] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 8, 9
[35] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 87
[36] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 100
[37] ŠAFROVÁ, Ivana, konzultace
[38] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158

Negativní stránka materiální publicity vychází z toho, že proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis v obchodním rejstříku, nemůže osoba, které se tento zápis týká, namítat, že neodpovídá skutečnosti. Za osobu jednající v důvěře v rejstříkový zápis se považuje ten, kdo neví o rozporu mezi zapsaným a skutečností, a za toho, koho se zápis týká, zapsaný subjekt. Nesoulad zapsaného a reálného stavu tedy jde k tíži zapsaného subjektu. Chce-li zapsaný podnikatel namítat rozpor zapsaného a reálného vůči další osobě, musí prokázat o povědomí třetí osoby o tomto rozporu.[39, 40, 41]

Tímto zákonným ustanovením je specifikován princip dobré víry (jde o to, aby nikdo neutrpěl škodu v důsledku nedbalosti, popř. úmyslu toho, koho se zápis týká). Jestliže někdo nedodrží svoji povinnost zapisovat určité skutečnosti do obchodního rejstříku, není možné jej chránit. Nikomu tak neplynou žádné výhody z protiprávního jednání.[42]

V praxi to má významné dopady, zejména při posuzování platnosti právních úkonů osobami, u nichž je sporné, zda byly oprávněny je učinit, anebo které je učinily, ačkoliv k tomu oprávněny nebyly.[43]

2.1.2 Nesoulad zapsaných (zveřejněných) a skutečných údajů

Ačkoli zákon ukládá povinnosti zápisu nejrůznějších skutečností, je možné, že se vyskytne situace, kdy budou zapsány údaje jiné, než jaké by měly být zapsány.[44] K takovým případům může dojít relativně snadno (např. pokud se změní sídlo obchodní společnosti a tato společnost nepodá návrh na zápis změny sídla).

Problematika takovéto situace a jejího následujícího řešení je v ObchZ. vyjádřena v § 29.[45]

Když se rejstříkový soud snaží o řešení takového stavu, klade se důraz na dokazování. Co je subjekt schopen doložit, má vliv na výsledné rozhodnutí a opatření. Zároveň závisí na tom, jaké účinky jsou s příslušným zápisem spojeny, zda deklaratorní či konstitutivní (účinky zápisů viz. dále). Soud přitom může zahájit řízení i bez návrhu

[39] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158
[40] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 9
[41] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 100
[42] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158
[43] ŠAFROVÁ, Ivana, konzultace
[44] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158
[45] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 29

oprávněné osoby, tedy z moci úřední. Soudy a další státní orgány mají povinnost na rozpor upozornit, jiné osoby na změnu stavu upozornit mohou, avšak nemusí.[46,47]

Zákon stanovuje určitá obecná pravidla, která řeší nesoulad mezi zapsanými a reálnými údaji. Při tomto rozporu se není možné dovolávat zveřejněného stavu vůči třetím osobám. Jelikož subjekt, kterého se zápis týká, by měl znát obsah zápisu (jde o uplatnění právní domněnky ohledně povědomí zapsaného), pozbývá tento výhody odvolání se na zveřejněné údaje. Třetí osoba není oprávněna se dovolávat zveřejněného znění jen v případě, kdy zapsaný prokáže, že tato třetí osoba věděla o skutečném stavu zápisu. Další osoby se mohou dovolávat i nezveřejněných údajů; to neplatí, pokud jde o zápisy s konstitutivními účinky.[48, 49]

Zákon se výslovně zabývá situací, kdy je zveřejněno zvolení či jmenování člena statutárního orgánu obchodní korporace. Od zveřejnění takového zápisu má tato osoba oprávnění jednat jménem společnosti bez ohledu na to, zda byla volba řádná či nikoliv, přičemž toto ustanovení neplatí, jestliže třetí osoba věděla o právní vadě volby nebo jmenování. Tím jsou upraveny jen okamžité účinky volby či jmenování. Možnost dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady není nikterak omezena. Do rozhodnutí soudu o neplatnosti usnesení valné hromady (resp. do nabytí právní moci tohoto rozhodnutí) je však zapsaná osoba zásadně oprávněna jednat jako statutární orgán.[50]

Obchodní zákoník rovněž chrání třetí osoby v souvislosti s tím, kdo je a kdo není členem statutárního orgánu. Zamítne-li rejstříkový soud návrh na zápis této osoby do obchodního rejstříku, je potom její volba nebo jmenování od počátku neplatná. Zamítavé rozhodnutí rejstříkového soudu musí tento soud zveřejnit v Obchodním věstníku. V dobré víře nabytá práva třetích osob, které jednaly s členem statutárního orgánu před zamítnutím návrhu soudem a zároveň po volbě či jmenování této osoby, nejsou dotčena. Pokud jsou učiněny právní úkony po zamítnutí člena orgánu, zatím co druhá strana nejednala v dobré víře (což musí společnost prokázat), jsou tyto úkony pro společnost zavazující. Kromě ochrany v dobré víře jednajících osob je tak motivována společnost, aby volbu či jmenování člena statutárního orgánu prováděla řádně.[51, 52]

---

[46] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158, 159
[47] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 32 – 34
[48] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 158, 159
[49] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 100
[50] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 159, 160
[51] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 160
[52] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 88

Aby skutečná situace odpovídala zapsaným údajům, je záležitostí podnikatelů. Ti musí udržovat zapisované údaje v aktuálním stavu.[53]

Institut dobré víry k ochraně třetích osob je bezpochyby dobrým ustanovením. Otázkou zůstává, zda je možné dokázat, že osoba nečinila v dobré víře, v každém takovém případě.

[53] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 160

3. Zápisy do obchodního rejstříku

K provedení zápisu je třeba podání návrhu na zápis oprávněnou osobou, který musí být podán na předepsaném tiskopise a v předepsané lhůtě (konkrétně dle zákona bez zbytečného odkladu poté, co nastane rozhodná skutečnost).[54]

3.1 Návrh na zápis

Návrh na zápis lze podat jednak vyplněním příslušného tiskopisu a jeho doručením a jednak elektronicky. U podání návrhu prostřednictvím internetu se předpokládá, že navrhovatel disponuje uznávaným elektronickým podpisem, v případě listinné podoby návrhu musí být podpis legalizován (tj. úředně ověřen).[55, 56]

Institut elektronického podpisu se řídí zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů. Návrh na zápis do obchodního rejstříku prostřednictvím internetu je možné podat až od 1. 1. 2007.[57, 58]

Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán ve lhůtě 90 dní. Tato lhůta je prekluzivní, jejím uplynutím tedy zaniká možnost podání návrhu na zápis.[59]

Kromě návrhu samotného se přikládají další doklady a dokumenty potvrzující některé uvedené skutečnosti – tedy listiny, ze kterých plyne, co má být v rejstříku zapsáno; a listiny zakládané do sbírky listin. Příkladem může být nájemní smlouva bytu, která slouží k prokázání právního důvodu užívání prostoru jako sídla společnosti nebo podnikatelské oprávnění deklarující podnikatelskou činnost subjektu.[60, 61]

Za provedení zápisu do obchodního rejstříku se platí stanovené poplatky, to platí, ať se jedná o prvozápis (tím se míní zápis nové skutečnosti), změnu již existujícího zápisu či jeho výmaz. V závislosti na typu zápisu se dané poplatky liší ve své výši (viz. dále).[62]

Již z postavení osoby oprávněné podat návrh na zápis vyplývá nutnost splnění určitých náležitostí. Např. u s.r.o. musí návrh podepsat všichni jednatelé a samotná existence jednatele v této společnosti už je podmíněna – tím, co je popsáno následovně.[63]

---

[54] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 31, 32
[55] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 32, 33
[56] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 170
[57] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 562
[58] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 558
[59] JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo
[60] JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo
[61] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 170
[62] JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo
[63] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 133, 138

Navrhovatel zápisu skutečnosti rozhodné u s.r.o. do obchodního rejstříku (tj. jednatel s.r.o.), jako jeden z většiny navrhovatelů zápisů do rejstříku vůbec, musí splňovat následující:

- dosažení 18 let věku,
- plná způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost podle živnostenského zákona a žádná překážka provozování živnosti,
- absence překážky výkonu funkce.

Dříve se u této osoby musela prokázat také bezdlužnost, to od 1. ledna 2001 už neplatí.[64, 65]

Živnostenský zákon vymezuje pojem bezúhonnost negativně. Za bezúhonného nepovažuje osobu, která byla pravomocně odsouzena:

- za úmyslně spáchaný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, a to nejméně jeden rok a
- za úmyslně spáchaný trestný čin, přičemž skutková podstata tohoto trestného činu souvisí s podnikáním a nevtahuje se na něj, co bylo uvedeno nejprve.

Splnění bezúhonnosti se prokazuje výpisem z Rejstříku trestů, popř. jiným rovnocenným dokladem.[66]

Překážkou provozování živnosti je např. vydání rozhodnutí o zrušení konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nedostačující, aby byli uspokojeni věřitelé.[67]

3.2 Zapisované skutečnosti

Zákon taxativně vymezuje, jaké subjekty jsou povinny se zapsat do obchodního rejstříku, a zároveň uvádí nutné obsahové náležitosti zápisu.[68]

Z povinnosti zachovávání aktuálnosti obchodního rejstříku pro podnikatele a další fyzické a právnické osoby vyplývá, že kromě zápisů prvotních zákon vyžaduje zápisy změn určitých skutečností popř. dalších nových údajů a výmaz již neplatného (jak již bylo naznačeno).[69]

---

[64] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 138
[65] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 107
[66] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 33, 34
[67] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 35
[68] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 34 – 38h
[69] JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo

3.2.1 Zapisované subjekty

Jak již bylo uvedeno, do obchodního rejstříku se dle zákonné definice zapisují stanovené údaje o podnikatelích. Ve skutečnosti se, co se týče zapisovaných subjektů, nejedná výlučně o podnikatele. Zákon stanoví, které subjekty jsou povinny se zapisovat (při tom je třeba neopomíjet fakt, že povinnost zápisu nemusí vyplývat jen z obchodního zákoníku), nicméně u některých z nich může být předmětem činnosti i nepodnikání (např. družstva, která uspokojují bytové služby svých členů – ty jsou považovány za podnikatele jen proto, že mají zápis do obchodního rejstříku povinný). Zároveň existují podnikatelé, kteří se do rejstříku nezapisují. Na druhou stranu všechny zapsané fyzické a právnické osoby mají již z titulu zápisu v rejstříku statut podnikatele.[70]

Zákonná definice tedy může působit jako matoucí. Vzhledem k zapisovanému by mělo být příslušné ustanovení zákona upraveno, aby z něj bylo zřejmé, že se jedná jak o podnikatele, tak i o některé další subjekty.

Podnikatelem je (dle § 2 odst. 2 ObchZ.) zapsaný v obchodním rejstříku, osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění nebo na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů a subjekt provozující zemědělskou činnost a zároveň zapsaný do evidence dle zvláštního právního předpisu.[71]

Obligatorní zápis

Obligatorně zapisované fyzické a právnické osoby do obchodního rejstříku jsou uvedeny v § 34 ObchZ., jsou to:

- obchodní společnosti a družstva,
- z fyzických osob ty, které překročí v zákonem daném období určitý obrat, a provozující tzv. tovární živnost,
- zahraniční osoby za zákonem stanovených podmínek,
- další osoby, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis (např. osoby, které provozují televizní vysílání na základě licence).[72]

Fyzické osoby se statutem podnikatele a splňující další zákonem stanovené náležitosti se mohou zapsat fakultativně.[73]

---

[70] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 97, 98
[71] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 11
[72] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 166
[73] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 166

Právní režim subjektů v rejstříku zapsaných a nezapsaných je obdobný a rozlišuje se pouze v určitých situacích. Např. obchodní firmu či prokuristu může mít jen osoba zapsaná.[74]

Zapisované zahraniční osoby

Obchodní zákoník stanovuje, že „zahraniční osoby mohou podnikat na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby, pokud ze zákona nevyplývá něco jiného[75].“ V rámci vztahů, které obchodní zákoník upravuje, je tedy pro zahraniční osoby stanovena tzv. zásada národního zacházení.[76]

Za zahraniční osobu je považována zahraniční fyzická osoba mající bydliště, nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.[77]

Zahraniční osoba je oprávněna podnikat na českém území od okamžiku zápisu této osoby (popř. organizační složky podniku této osoby) do obchodního rejstříku České republiky. Toto ustanovení neplatí pro zahraniční osoby, které mají bydliště v jednom z členských států EU, popř. jiném státě EHP a podnikají v České republice. Poskytnutá výjimka těmto osobám je odrazem požadavku rovného právního postavení občanů členských států EU.[78]

Zahraniční osoba může podnikat v České republice třemi způsoby, a to:

- prostřednictvím podniku či organizační složky podniku, které se nacházejí na území České republiky;
- tím, že se účastní na podnikání české právnické osoby;
- tím, že právnická osoba přemístí své sídlo na území České republiky.[79]

3.2.2 Zapisované údaje

Povinnost zápisu dané skutečnosti do obchodního rejstříku určuje především ObchZ. Můžou tak stanovit ale i jiné právní předpisy, např. zákon o konkursu a vyrovnání či zákon o bankách.[80]

---

[74] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 99
[75] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 21
[76] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 6464. Podnikání zahraničních osob na území ČR po novele obchodního zákoníku
[77] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 6464. Podnikání zahraničních osob na území ČR po novele obchodního zákoníku
[78] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 6464. Podnikání zahraničních osob na území ČR po novele obchodního zákoníku
[79] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 6464. Podnikání zahraničních osob na území ČR po novele obchodního zákoníku

U stanovených subjektů zákon uvádí konkrétní informace a skutečnosti, které musí být do obchodního rejstříku zapsány. Jde především o takové údaje, jaké jsou zvláště významné pro obchodní styk. Všechny tyto údaje lze rozdělit do tří skupin, a to na obecné, zvláštní a jiné.[81, 82, 83]

Obecné údaje

Obecné údaje musí být v návrhu na zápis obsaženy zásadně vždy, ať jde o jakýkoliv subjekt. Patří sem:

- základní údaje jako je firma, sídlo, popř. bydliště s místem podnikání, právní forma, identifikační číslo apod.;
- předmět činnosti subjektu;
- osoby jednající jménem zapsaného, včetně způsobu jednání;
- informace o případném odštěpném závodu;
- zrušení nebo zánik subjektu (spolu s důvodem a případné likvidace);
- údaje o insolventním či exekučním řízení na majetek zapsaného.[84, 85]

K některým obecným základním údajům

Firmou se rozumí název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku. Zápis firmy má konstitutivní charakter.[86, 87]

U právnické osoby se zapisuje sídlo, u fyzické místo podnikání, popř. ještě bydliště. Podnikající subjekty mají povinnost nechat zapsat do obchodního rejstříku sídlo skutečné. (Nestane-li se tak, může soud rozhodnout o zrušení takového subjektu.) Není-li samostatně zapsáno místo podnikání fyzické osoby, platí, že je totožné s bydlištěm. Zápis sídla či místa podnikání může rejstříkový soud provést až po doložení právního důvodu užívání místností, do kterých je sídlo nebo místo podnikání umístěno.[88]

---

[80] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 109
[81] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 166
[82] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 9
[83] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 101
[84] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 166, 167
[85] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 9
[86] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 104
[87] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 566
[88] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 566

K předmětu činnosti subjektu

U subjektů provádějících podnikání se zapisuje předmět podnikání, u ostatních, tj. u nepodnikajících, předmět činnosti. Např. s.r.o. je možné založit jak za účelem podnikat, tak s cílem provádění jiné nepodnikatelské činnosti.[89]

Předmět podnikání je nutné doložit živnostenským listem, koncesní listinou či jiným průkazem o oprávnění takové činnosti dle zvláštních právních předpisů. Prokázáno musí být též oprávnění právnické osoby vykonávat činnost, kterou mohou dle zvláštních právních předpisů vykonávat jen fyzické osoby (např. poskytování služeb daňovými poradci), prostřednictvím fyzických osob splňujících tuto podmínku.[90]

Navrhovatel je povinen doložit, že mu nejpozději v den zápisu do obchodního rejstříku vznikne oprávnění k činnosti, jež má být v rejstříku zapsána jako předmět podnikání či předmět činnosti. Doložení není nutné, je-li možné zjistit nabytí oprávnění z veřejných evidencí, rejstříků či seznamů veřejné správy či stanoví-li zvláštní právní předpis jinak.[91]

Zvláštní údaje

Údaje zvláštního charakteru se uvádí v závislosti na typu zapisovaného subjektu. U obchodních korporací zákon požaduje hlavně zápis o:

- společnících,
- členech případného dozorčího orgánu,
- výši vkladů a rozsahu splácení vkladů,
- výši základního kapitálu a údaje o akciích akciové společnosti,
- přeměně obchodních korporací
- a dalších skutečnostech, stanoví-li tak zákon nebo zvláštní právní předpis.[92]

Jiné údaje

Do jiných zapisovaných skutečností, jejichž povinnost zápisu se odvíjí především od konkrétní situace, lze zařadit např. příslušné údaje týkající se podniku zahraniční osoby či fúze společností nebo změny právní formy subjektu.[93, 94]

---

[89] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 105
[90] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 105, 121
[91] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 37
[92] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 167
[93] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 9 – 11

Jak už bylo uvedeno dříve, kromě těchto a dalších předepsaných informací zákon ukládá povinnost zapisovat také změny a výmazy požadovaných údajů.[95]

Podnik zahraniční osoby

Zvlášť jsou upraveny informace, které musí být zapsány v souvislosti s podnikem zahraniční osoby a organizační složky tohoto podniku. Při stanovení těchto informací se uplatňuje odchylný režim podnikatelů se sídlem ve státě EU a se sídlem ve státě EHP a přitom mimo EU.[96]

Informace obligatorně zapisované u podniku zahraniční osoby a organizační složky podniku zahraniční osoby byly podstatně rozšířeny poslední novelou obchodního zákoníku (tj. zákon č. 370/2000 Sb.). Tato novela tak mj. zvýšila informovanost o zahraničních subjektech, podnikajících na území České republiky.[97]

Podnik české osoby nedisponuje právní subjektivitou, proto ji nemá ani podnik zahraniční osoby. Z absence právní subjektivity u podniku vyplývá, že i organizační složka podniku není nositelem právní subjektivity. Podnik či organizační složka tohoto podniku tedy nemají způsobilost k právním úkonům a nemůže vstupovat do právních vztahů jako smluvní strana. Podnik s jeho organizační složkou mohou být jen objektem právních vztahů.[98, 99]

3.3. Účinky zápisů

Zápis do obchodního rejstříku vychází z existence nějakého právního stavu či z určitého právního jednání (např. rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti) a takový stav či jednání má určité právní dopady. Samotný zápis může další své účinky zakládat nebo plnit funkci jakéhosi „oznámení“ již účinných důsledků. V prvním případě se jedná o tzv. konstitutivní účinky zápisu a ve druhém o zápisy tzv. deklaratorní povahy.[100, 101]

---

[94] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 102
[95] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 167
[96] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 103
[97] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 6464. Podnikání zahraničních osob na území ČR po novele obchodního zákoníku
[98] *Epravo.cz* [online]. [cit. 2010-04-10]. 29922. Organizační složka zahraniční právnické osoby
[99] JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo
[100] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 161
[101] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 25

Konstitutivní účinky

Konstitutivní účinek zápisu v rejstříku ve své podstatě znamená, že daná skutečnost je účinná okamžikem provedení zápisu, mluví se o účincích ex nunc, tzn. ode dne zápisu. Případné jednání v působnosti zapsané věci je sice platné, ale účinné až zápisem. Soud tím, že provede zápis, vytváří zcela novou právní situaci.[102, 103]

Do případů s těmito účinky patří např. vznik a zánik obchodní společnosti, změna výše základního kapitálu obchodní společnosti nebo zastavení obchodního podílu. Konstitutivní účinky jsou v zásadě spojeny se situacemi, které jsou velmi významné pro existenci subjektu nebo které jsou zásadní pro ochranu třetích osob. Jestliže zápis vzniku určitého stavu má konstitutivní účinky, neznamená to automaticky, že zápis jeho zániku bude mít ty samé účinky. Např. zápis prokury je konstitutivní, ale její výmaz jen deklaratorní.[104, 105]

Deklaratorní účinky

Zápis s deklaratorním účinkem jen informuje veřejnost o skutečnosti, která již může být účinná (záleží na tom, jakou účinnost si smluvní strany dohodnou – buď je účinnost spjata s okamžikem platnosti, nebo nastává nejdříve platnost a poté účinnost). Účinnost je tedy nezávislá na zápisu do obchodního rejstříku. Tyto zápisy uvádějí v soulad stav zápisu s objektivně existující skutečností, která je právně relevantní ji ex tunc, totiž od okamžiku, kdy nastala. Zápis deklaratorní povahy má např. volba (jmenování) a odvolání člena statutárního orgánu obchodní společnosti, ukončení likvidace nebo změna výše vkladů společníků s.r.o.[106, 107, 108, 109]

Zákon uvádí, kdy se jedná o konstitutivní zápisy, a pokud tak není předepsáno, je zápis deklaratorní.[110]

Jako negativum zveřejnění zápisu je považován fakt, že toto zveřejnění zpřístupní veřejnosti informace nepřímo související se zapisovanou skutečností. Konkurenčně významné a vnitřní údaje tak mohou být zneužity a znehodnoceny.[111]

---

[102] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 162
[103] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 25
[104] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 162
[105] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 25 – 26
[106] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *obchodního práva*, s. 162
[107] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 26
[108] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 101
[109] ŠAFROVÁ, Ivana, konzultace
[110] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 162

4. Sbírka listin a Obchodní věstník

4.1. Sbírka listin

Sbírka listin je svázána se stejnými principy jako obchodní rejstřík samotný, jedná se především o princip publicity a dobrou víru.[112]

Listiny, které se do sbírky listin ukládají, jsou zákonem stanoveny taxativně (§ 38i ObchZ.) a obsahují další informace o zapsaných fyzických a právnických osobách. Jedná se např. o zakladatelské dokumenty obchodních korporací nebo smlouvy o nakládání s podnikem; dále jsou např. důležitá rozhodnutí soudu dle insolvenčního zákona (usnesení o prohlášení konkursu atd.) aj.[113, 114, 115]

Navrhovatel je povinen předložit dvoje vyhotovení dokumentu (jedno je založeno do příslušného rejstříkového spisu a druhé do sbírky), přičemž porušení této povinnosti je sankciováno pořádkovou pokutou, která může být až 20.000 Kč. Uložené dokumenty se nezveřejňují, pouze se zveřejňuje údaj o jejich uložení do sbírky.[116, 117, 118]

Pokud je listina, jež má být založena do sbírky listin psána v cizím jazyce, může rejstříkový soud požadovat překlad do češtiny (v určitých případech musí mít překlad úřední ověření).[119, 120]

Založení listiny může být provedeno v rámci řízení o zápis skutečnosti do obchodního rejstříku, nebo mimo toto řízení. Založení jako takové probíhá bez jakéhokoliv řízení.[121]

Sbírka listin je vedena samostatně, tj. odděleně od rejstříkového spisu.[122]

4.2. Obchodní věstník

Vydávání Obchodního věstníku zajišťuje Ministerstvo vnitra využitím internetového portálu veřejné správy.[123]

---

[111] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 162
[112] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 168
[113] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 168
[114] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 21
[115] ŠVARC, Zbyněk, et al., *Základy obchodního práva*, s. 104
[116] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 168
[117] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 21
[118] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 98
[119] ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al., *Obchodní zákoník – komentář*, s. 98
[120] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 38k
[121] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 21
[122] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 21
[123] Nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku, § 1

Ve věstníku se zveřejňují ty údaje, o kterých tak stanoví obchodní zákoník nebo jiný právní předpis.[124]

Kromě obsahu zápisu v obchodním rejstříku se ve věstníku zveřejňuje také den tohoto zápisu a v určitých případech ještě rejstříkový soud a příslušná spisová značka (pod kterou je veden rejstříkový spis). V případě žádosti navrhovatele zápisu o nezveřejňování obsahu zápisu je zveřejněno jen, o zápis jaké skutečnosti se jedná, jakého subjektu se zápis týká, den zápisu, rejstříkový soud a spisová značka. Mimo to se zveřejňuje oznámení ohledně uložení všech listin do sbírky listin.[125]

Rozhodným je v případě určitého právního rozporu obsah zveřejněný na portálu veřejné správy a doba, kdy tak bylo na portálu učiněno.[126]

[124] Nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku, § 2
[125] Nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku, § 3, 4
[126] Nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku, § 7

5. Soustava rejstříkových soudů

Obchodní rejstřík vede soud, který je k tomu na základě zvláštního právního předpisu určen, tj. tzv. rejstříkový soud.[127]

Soustava soudů příslušejících k řešení sporů v rámci obchodního rejstříku má 3 úrovně, a to: krajské a Městský soud v Praze, vrchní soudy a nejvyšší soud. Řízení ve věcech obchodního rejstříku tedy může být vedeno na jedné z těchto tří úrovní. Soudy okresní a obvodní se záležitostmi obchodního rejstříku nezabývají.[128]

Tzv. rejstříkovými soudy jsou krajské soudy vedoucí obchodní rejstřík, ty rozhodují v prvním stupni řízení. V druhé instanci jako odvolací soudy rozhodují vrchní soudy. K dalšímu odvolacímu a tedy třetímu stupni přísluší kompetence rozhodnutí Nejvyššímu soudu České republiky.[129]

Konkrétní soudy příslušné k řízení ve věcech obchodního rejstříku jsou:

- v prvním stupni: Městský soud v Praze; Krajský soud v Českých Budějovicích, v Plzni, v Ústí nad Labem, v Hradci Králové, v Brně a v Ostravě;
- v druhém stupni: Vrchní soud v Praze a v Olomouci.[130]

5.1 Příslušnost rejstříkových soudů a rozhodování na jednotlivých stupních řízení

Příslušností soudu se míní jeho určení (kompetence) k rozhodnutí určité záležitosti. Soud musí být příslušný jak věcně (dle typu projednávané věci), tak místně (např. dle umístění sídla právnické osoby apod.). K určení obou příslušností soudu jsou směrodatné okolnosti existující v době zahájení řízení.[131]

Věcná příslušnost soudu může být zkoumána kdykoliv během řízení, přičemž k případným změnám až po zahájení řízení se nepřihlíží (jak již vyplývá z výše uvedeného).[132]

Věcně příslušné jsou ve stupni prvním krajské soudy, v druhém vrchní soud a ve třetím Nejvyšší soud (viz. soustava rejstříkových soudů).[133]

---

[127] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 27
[128] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 36
[129] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 36
[130] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 36
[131] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 42
[132] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 42, 43
[133] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 42

Místní příslušnost soudu se řídí obvodem obecního soudu (okresního soudu) pro fyzickou či právnickou osobu, které se rejstříkový zápis týká. U fyzické osoby je rozhodné místo podnikání, popř. bydliště (nemá-li podnikatel místo podnikání) a u právnické osoby sídlo. V případě zahraniční osoby se příslušnost řídí umístěním jejího podniku či organizační složky tohoto podniku.[134, 135]

V případě změny náležitostí určujících místní příslušnost přenese soud svoji příslušnost usnesením na soud nově kompetentní. Takové usnesení soudu soud doručí podnikateli. Případné spory ve věcech přenesení příslušnosti rejstříkových soudů řeší soudy vrchní.[136]

Komu u soudů rozhoduje

U krajských soudů rozhoduje **samosoudce**. Tím může být předseda senátu nebo soudce. Samosoudce jmenuje předseda krajského soudu ze soudců tohoto soudu a v řízení mu přísluší jak samotná práva samosoudce, tak i práva předsedy senátu.[137]

U vrchních soudů rozhodují **senáty**. Předseda senátu je jmenován předsedou vrchního soudu z tamějších soudců. Senátům přísluší rozhodnutí rovněž u nejvyššího soudu.[138]

[134] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 43
[135] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 556
[136] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 560
[137] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 37
[138] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 37

6. Řízení ve věcech obchodního rejstříku

Rejstříkové řízení je nesporné. To znamená, že účelem takového řízení je zajištění bezpečného nabytí soukromých práv a jejich budoucí ochrana. Nesporné řízení je zásadně písemné a neveřejné.[139]

Současná právní úprava obchodního rejstříku navazuje na rakousko-uherskou úpravu. Zápisy v obchodním rejstříku týkající se fyzických a právnických osob, jež byly zapsány již v tzv. podnikovém rejstříku (předchůdcem obchodního rejstříku za doby hospodářského zákoníku, tj. od 1. 7. 1964 – 1. 1. 1992) stále pokračují.[140]

Novelizace v roce 2005 zavedla tzv. registrační princip. Soud tak má za úkol garantovat soulad zápisu v obchodním rejstříku a právního řádu v České republice. Zároveň došlo s účinností novely k poměrně významnému přenesení odpovědnosti za průběh rejstříkového řízení na navrhovatele. To je patrné z jeho povinnosti k zahájení řízení velmi formalizovaným způsobem.[141]

Důkazní prostředky v řízení ve věcech obchodního rejstříku jsou jen předložené listiny – a to proto, že vše zapisované do rejstříku se opírá o zákonem předepsanou písemnou formu právní skutečnosti či právního úkonu.[142]

6.1 Účastníci řízení

Účastníky řízení jsou **navrhovatel** a ty osoby, které zákon za účastníky označuje. Navrhovatelem je ten, kdo podá k soudu návrh. Dalším účastníkem řízení ve věcech obchodního rejstříku je **podnikatel**, kterého se týká podaný návrh, **popř. jiná zapsaná právnická nebo fyzická osoba** (např. nadace či obecně prospěšná společnost), jíž se rovněž týká návrh. Podnikatelem pro účely rejstříkového řízení jsou osoby uvedené v § 2 odst. 2 ObchZ. (viz. str. 15).[143, 144]

Podnikatel může být současně také navrhovatelem. Taková situace nastává, jestliže sám podal návrh nebo je-li účastníkem pouze z titulu podnikatele (tj. v obchodním rejstříku má být proveden určitý zápis v rámci zápisu této osoby na návrh třetí osoby).[145]

---

[139] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 169
[140] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 557
[141] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 558
[142] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 559
[143] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 59
[144] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 564
[145] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 59

Má-li státní zástupce postavení odpovídající účastníkovi rejstříkového řízení, může i tento do takového řízení vstoupit.[146]

6.1.1 Náležitosti, jež musí účastník rejstříkového řízení splňovat

Způsobilost účastníka

Subjekt, který je účastníkem rejstříkového řízení, musí disponovat způsobilostí být účastníkem řízení a způsobilostí procesní.[147]

Fyzická nebo právnická osoba je způsobilá být účastníkem řízení, má-li způsobilost k právu a povinnostem – tj. tzv. právní subjektivitu (ta vzniká narozením), popř. je-li této osobě přiznána ze zákona. Tuto způsobilost lze definovat jako schopnost subjektu mít práva a povinnosti, která mu jsou přiznána na základě zákona jako účastníkovi občanskoprávního řízení.[148, 149]

Procesní způsobilost je schopnost a možnost vykonávat práva a povinnosti, jakožto účastníka v občanském soudním řízení. Rozsah procesní způsobilosti je dán tím, v jaké míře může účastník konáním vlastních právních úkonů nabývat práva a povinnosti. Výjimkou je povinnost zastoupení advokátem nebo notářem v odvolacím řízení.[150, 151]

Neurčí-li zákon jinak, ten, kdo má způsobilost být účastníkem řízení, má též způsobilost procesní.[152]

Možné způsoby jednání účastníka při řízení

Účastník rejstříkového řízení je oprávněn jednat přímo (osobně) i nepřímo – v zastoupení jiné osoby.[153]

Zákon rozlišuje také jednání fyzické osoby, právnické osoby a zvláštní úpravou specifikuje jednání státu, obcí a krajů.[154]

Osoba fyzická jedná v rámci rozsahu své procesní způsobilosti přímo.[155]

---

[146] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 565
[147] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 45, 46
[148] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 45
[149] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 45
[150] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 46
[151] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 47, 48
[152] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 46
[153] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 46
[154] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 46
[155] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 47

Jednání právnické osoby v oblasti občanskoprávního soudního sporu upravuje OSŘ samostatně. Hmotněprávní úprava stanovující, kdo je oprávněn jednat jménem právnické osoby, nelze aplikovat na jednání jménem právnické osoby před rejstříkovým soudem. V rámci řízení ve věcech obchodního rejstříku neplatí, že je jménem právnické osoby oprávněn jednat ten, kdo je uveden ve společenské smlouvě či stanovách společnosti, apod. Nicméně, ustanovení OSŘ, popř. jiný zvláštní právní předpis, může určit, že v určitých případech bude jednání jménem právnické osoby před soudem shodné s tímto jednáním podle hmotněprávní úpravy. Shoda nastává např. pokud u s.r.o. je pouze jeden jednatel – ten má právo jednat jménem společnosti jak v rámci právních úkonů spadajících do práva hmotného, tak v procesních záležitostech.[156]

Za právnickou osobu je před rejstříkovým soudem oprávněn jednat její statutární orgán, její zaměstnanec, vedoucí organizační složky této právnické osoby a její prokurista. Pokud se statutární orgán právnické osoby skládá z více fyzických osob, jedná za právnickou osobu předseda tohoto orgánu, popř. člen tím pověřený. (Pověření člena statutárního orgánu jednat jménem právnické osoby musí být doloženo rejstříkovému soudu.)[157]

Právní předpis však může stanovit, že za právnickou osobu bude před soudem jednat osoba jiná, než které byly výše uvedeny. OSŘ např. stanoví, že likvidátor společnosti má právo jednat jejím jménem i ve věci zápisu do obchodního rejstříku.[158]

Stát je v rejstříkovém řízení zastoupen organizační státní složkou, což může být např. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Příslušnost státní složky určí zvláštní právní předpis. Oprávnění k jednání pak má vedoucí té organizační státní složky (popř. jím pověřený zaměstnanec).[159]

Zastoupení může být dáno zákonem, na základě plné moci nebo rozhodnutí. Zástupcem nemůže být osoba, jejíž zájem by byl v rozporu se zájmem zastupovaného.[160]

V případě smluvního zastoupení může být před rejstříkovým soudem zástupcem pouze advokát, notář nebo obecný zmocněnec. Advokát může dostat jen plnou moc pro celé řízení, tzv. procesní plnou moc.[161]

---

[156] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 47
[157] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 48, 49
[158] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 49
[159] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 50, 51
[160] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 51, 52
[161] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 53

6.2 Zahájení řízení

Občanskoprávní řízení ve věci obchodního rejstříku je možné zahájit jak na návrh, tak v určitých případech i bez návrhu.[162]

V případě elektronického návrhu je nutné předložit soudu do tří dní originál nebo písemnou formu s tím, že podpis navrhovatele je legalizován.[163]

Dnem zahájení rejstříkového řízení může být:

- den doručení návrhu na zahájení řízení, nebo
- den sepsání protokolu u soudu, nebo
- den vydání usnesení soudem o zahájení řízení bez návrhu, anebo
- den, kdy bude soudu doručena věc postoupená jiným orgánem.[164]

Návrh k zahájení řízení

Na návrh lze zahájit rejstříkové řízení jakékoliv, tedy jak řízení ohledně zápisu s deklaratorním, tak s konstitutivním účinkem. V předmětu návrhu může být prvozápis, změna zápisu a také i výmaz zápisu.[165]

Návrh k zahájení rejstříkového řízení může podat pouze osoba, jež se zapisuje do obchodního rejstříku (viz. zapisované subjekty), a osoba, o které tak stanoví zákon.[166, 167]

Návrh je možné podat jen na formuláři k tomu určeném. Ministerstvo spravedlnosti stanovilo vyhláškou č. 250/2005 Sb. závazné formuláře pro tyto účely a zároveň také seznam toho, co je třeba k návrhu přiložit. Podání návrhu k zahájení rejstříkového řízení na jiném formuláři je přípustné jen pro státní podnik, právnickou osobu veřejného práva zřízenou zvláštním právním předpisem a v případech, když se provádí zápis nebo se zápis mění z moci úřední.[168]

Návrh k zahájení řízení musí být podepsán a tento podpis musí být legalizován.[169]

---

[162] BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír; KRČMÁŘ, Zdeněk; et al., *Občanský soudní řád : komentář*, s.958
[163] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 77
[164] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 77
[165] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 77
[166] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 170
[167] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 569
[168] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 565
[169] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 569

Řízení zahájené z moci úřední

Z moci úřední je možné řízení zahájit (tj. bez podání návrhu k jeho zahájení), jestliže má být dosaženo shody zapsaného s reálným. Takto jsou zahájena řízení, jejichž výsledkem by měly být zápisy deklaratorní povahy.[170]

Možnost zahájení rejstříkového řízení i bez návrhu je jedním z projevů veřejnoprávního charakteru obchodního rejstříku.[171]

Rejstříkové řízení z moci úřední se zahajuje usnesením, proti kterému se není možné odvolat. V zahajovacím usnesení musí být označeny všechny položky zápisu, jež budou řízením dotčeny. Soud je povinen usnesení doručit zapsanému subjektu (neboť je ze zákona účastníkem řízení).[172]

6.3 Průběh řízení

Je-li k zahájení rejstříkového řízení podán návrh, musí soud nejprve tento návrh přezkoumat. Bude-li dle všech náležitých požadavků návrh v pořádku, soud provede zápis, který následně zveřejní (zveřejněním je publikace v Obchodním věstníku).[173]

Nesplňuje-li podaný návrh některou ze zákonných náležitostí, soud může tento návrh zamítnout.[174]

6.3.1 Přezkoumání návrhu

Prvním krokem v rejstříkovém řízení je **formální přezkum** návrhu. Soud zkoumá, jestli je podaný návrh úplný, určitý a srozumitelný a byl-li podán osobou k tomu oprávněnou. Pokud nebude návrh splňovat některou z daných náležitostí, vyzve soud navrhovatele, aby návrh upravil, a to do 3 dnů od doručení návrhu soudu. Neučiní-li tak navrhovatel řádně a včas, soud návrh odmítne a přitom musí uvést svůj důvod odmítnutí.[175]

Je-li návrh z formálního hlediska řádný, následuje částečný **materiální přezkum**. Rejstříkový soud zkoumá především věcný (materiální) podklad pro navrhované zapsané údaje, tedy zda uvedené informace odpovídají tomu, co vyplývá z přiložených listin.[176]

---

[170] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 78
[171] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 562
[172] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 563
[173] BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír; KRČMÁŘ, Zdeněk; et al., *Občanský soudní řád : komentář*, s. 958 - 980
[174] BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír; KRČMÁŘ, Zdeněk; et al., *Občanský soudní řád : komentář*, s. 964 - 967
[175] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 170, 171
[176] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 171

Pokud je podkladem notářský zápis (splňující podmínky notářského řádu) a je-li navrhovatel a současně jediný účastník řízení zapisovaný podnikatel, soud tento přezkum neprovádí. Existence této výjimky je navozena tím, že notář při pořizování notářského zápisu (ve věcech potřebných pro obchodní rejstřík) už provádí věcný přezkum a vydá o tom veřejnou listinu (u takové listiny se již předpokládá správnost). V případě takové situace pak provede rejstříkový soud zápis automaticky, bez vydání rozhodnutí (popř. usnesení).[177]

6.3.2 Zamítnutí podaného návrhu soudem

Rejstříkový soud je oprávněn návrh odmítnout pouze ze zákonem stanovených důvodů. Těmito důvody jsou:

- podání návrhu neoprávněnou osobou;
- podání návrhu na jiném formuláři, než který je k tomu závazně určen;
- absence některé z náležitostí stanovených právním předpisem v návrhu;
- nesrozumitelnost či neurčitost návrhu (tj. pokud nelze určit, kdo je navrhovatelem, jakých skutečností se návrh týká či jakého rozhodnutí se navrhovatel dožaduje);
- nepřiložení listin, dle nichž má být doloženo zapisované.[178]

Zákon také stanovuje, kdy není možné návrh odmítnout, i když by se na první pohled zdálo, že byl naplněn jeden z popsaných důvodů. První takovou situací je, když není k návrhu přiložena určitá listina, jež se dle práva, podle kterého se řídí zapisovaná zahraniční osoba, nevydává. Pak soud musí provést zápis i bez takového dokumentu. Další výjimkou je případ, kdy není přiložená listina správně označena, ale její obsah naplňuje požadavky hmotného práva, nebo nesplňuje veškeré formální požadavky (stanovené zvláštním právním předpisem), jsou-li rozhodné skutečnosti doloženy jinými k návrhu připojenými dokumenty.[179]

Rejstříkový soud má lhůtu 3 pracovní dny od doručení návrhu, aby vyzval navrhovatele k odstranění vad podaného návrhu nebo k doplnění chybějících listin. Výzva musí obsahovat poučení, jak vady odstranit nebo jaké listiny doplnit. Zároveň soud ve výzvě uvede přiměřenou lhůtu pro navrhovatele a poučení o následcích v případě, že navrhovatel tak neučiní. Opakovaná výzva v rejstříkovém řízení nelze.[180]

---

[177] ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al., *Kurs obchodního práva*, s. 171
[178] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 568, 569
[179] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 568 – 570
[180] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 568, 570, 571

Rejstříkový soud je povinen do usnesení o zamítnutí návrhu uvést veškeré důvody, proč tak učinil. Proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu je možné se odvolat.[181]

6.3.4 Rozhodnutí rejstříkového soudu a zápis

Zákon stanovuje, že v některých případech rejstříkový soud nemusí vydávat rozhodnutí. Je-li návrh zamítnut, soud vydá rozhodnutí; v opačném případě je však většinou rozhodnutím ve věci obchodního rejstříku samotné provedení zápisu.[182]

Konkrétní případy uvedené v OSŘ v § 200da, kdy není nutné vydání soudního rozhodnutí jsou následující:

- pokud má být dle zvláštního právního předpisu zapsána skutečnost na základě rozhodnutí soudu či správního úřadu;
- mají-li skutečnosti navrhované k zápisu podklad v notářském zápisu, který je přílohou návrhu;
- pokud platnost či účinnost k zápisu navrhovaných údajů nenastane dle zvláštního právního předpisu až jejich zápisem do rejstříku.[183]

Dojde-li k podání návrhu osobou, která dle zvláštního právního předpisu nemusí tento návrh podat na stanoveném formuláři, vydá rejstříkový soud vždy usnesení.[184]

Lhůta k soudnímu rozhodnutí

Soud je povinen ve věcech obchodního rejstříku rozhodnout, popř. provést zápis, ve lhůtě 5 pracovních dní. Tato lhůta počíná běžet dnem podání návrhu. Dojde-li k marnému uplynutí lhůty (tedy nevydá-li rejstříkový soud rozhodnutí ani neprovede zápis), navrhovaný zápis je považován za provedený, a to dnem následujícím po uplynutí pětidenní lhůty.[185]

Provedení rejstříkového zápisu

Rejstříkový soud zapíše skutečnost do rejstříku ke dni, který je uveden v podaném návrhu, avšak nejdříve ke dni, kdy je zápis proveden. V případě vydání usnesení (jako formy soudního rozhodnutí, kterým je návrhu vyhověno) může dojít k zápisu až poté, co

[181] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 571
[182] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 571 - 577
[183] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 571, 572
[184] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 572
[185] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 575, 576

toto usnesení nabude právní moci. Pokud má být v rejstříkovém řízení dosaženo shody zapsaného a skutečného stavu, lze zápis provést již na základě vykonatelného usnesení rejstříkového soudu.[186]

O učiněném zápisu informuje soud účastníky řízení zasláním výpisu z obchodního rejstříku obsahujícího zápis dané skutečnosti.[187]

6.4 Poplatky v rejstříkovém řízení

Poplatníkem řízení před rejstříkovým soudem je navrhovatel (nestanoví-li zákon jinak) a subjekt, kterého se zápis do obchodního rejstříku týká.[188]

Splatnost soudního poplatku nastává vznikem poplatkové povinnosti (to může být podáním návrhu k zahájení řízení, uložením této povinnosti v rámci rozhodnutí soudu o samotné věci řízení nebo podáním odvolání).[189]

Výši poplatků v rámci řízení ve věcech obchodního rejstříku určuje Sazebník, jakožto příloha zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a to následovně:

- za první zápis subjektu do obchodního rejstříku 5.000,- Kč;
- za výmaz zapsaného subjektu 3.000,-Kč a
- za změnu či doplnění zápisu určitého subjektu 1.000,- Kč.[190]

Oprávnění a povinnost soudní poplatky vybírat, vyměřovat (popř. doměřovat) a vymáhat mají soudy. Poplatky se platí v českých korunách. Ty, které nepřesahují částku 5.000,- Kč, mohou být zaplaceny prostřednictvím kolkových známek (vydaných Ministerstvem financí ČR).[191]

[186] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 572
[187] WINTEROVÁ, Alena, et al., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, s. 578
[188] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 145
[189] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 146, 147
[190] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 147
[191] JUDr., HOLEJŠOVSKÝ, Josef, *Obchodní rejstřík – Řízení před rejstříkovým soudem*, s. 148

7. Zelená kniha o propojení obchodních rejstříků

4. listopadu 2009 vydala Evropská komise tzv. Zelenou knihu, ve které jsou uvedeny závěry z průzkumu fungování spolupráce v oblasti národních obchodních rejstříků. Komise usiluje o propojení těchto registrů, čímž by mělo dojít k zlepšení přístupu k informacím o zapsaných právnických a fyzických osobách z ostatních zemí. Kromě toho by mělo propojení následně přinést snížení administrativních nákladů společností a zvýšení přehlednosti v rámci mezinárodních operací.[192]

V první polovině letošního roku schválila vláda České republiky jednomyslně návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku (EBR).[193]

K. 19. 4. 2010 by měl Evropský obchodní rejstřík zahrnovat 24 obchodních rejstříků (18 z nich je členských států EU).[194]

Po schválení návrhu vládou se chystá Daniela Kovářová, ministryně spravedlnosti požádat předsedu Evropského obchodního rejstříku Paula Farrella k projednání žádosti České republiky valnou hromadou Evropského obchodního rejstříku. Toto jednání by mělo být 20. května.[195]

[192] *Evropská komise usiluje o propojení obchodních rejstříků | Podnikání a zaměstnanost | Evropská unie : portál o EU | EurActiv.cz* [online]. 5.11.2009 [cit. 2010-04-23]. Evropská komise usiluje o propojení obchodních rejstříků

[193] Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky : Vláda přijala návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku* [online]. 19. 4. 2010 [cit. 2010-05-22]. Justice.cz.

[194] Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky : Vláda přijala návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku* [online]. 19. 4. 2010 [cit. 2010-05-22]. Justice.cz.

[195] Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky : Vláda přijala návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku* [online]. 19. 4. 2010 [cit. 2010-05-22]. Justice.cz.

9. Závěr

V práci jsem se zaměřila na to, abych podala ucelené pojednání současné právní úpravy obchodního rejstříku.

Přístup veřejnosti k obchodnímu rejstříku, jakožto jeden z projevů jeho veřejnoprávního charakteru, lze vnímat positivně. Možnost získat určité potřebné informace ohledně určitého subjektu či ověření některých údajů mj. zefektivňuje podnikatelskou činnost.

Bezesporu velkým přínosem je digitalizace obchodního rejstříku a následně i Obchodního věstníku. Ta přispěla ke zrychlení jeho agendy. Mezi právní úkony, které mohou být činěny elektronicky, patří např. podání návrhu k zápisu nebo získání rejstříkového výpisu. Časově úsporné a jednodušší se stalo díky internetovému přístupu k rejstříku vyhledávání právnické či fyzické osoby v tomto registru, jenž bývá v podnikatelské praxi hojně využíváno. Kromě toho se významně zkracuje doba provedení zápisu rejstříkovým soudem.

Za dobře propracovanou považuji právní úpravu týkající se ochrany třetích osob a souvisejícího předpokladu dobré víry. Zákonná ustanovení zamezují tomu, aby docházelo v důsledku nedbalosti, ale někdy i záměru některých subjektů k majetkovému či jinému poškození jiných osob. Velký význam vidím v situacích, kdy je v rejstříku zapsáno něco jiného, než jak je tomu ve skutečnosti – nesoulad zapsaného a reálného jde k tíži zapsaného subjektu.

Vymezení a obsah zapisovaných údajů a subjektů vnímám dostatečně. Všechny zásadní údaje zákon požaduje a dále je upravena řada specifických situací (např. fúze podniku). Bez praxe si bohužel nedovoluji hodnotit dopady konstitutivních a deklaratorních účinků.

Poněkud nedomyšlená se mi zdá definice obchodního rejstříku v obchodním zákoníku, jež stanoví, že se zapisují údaje ohledně podnikatelů. Avšak jak je v mé práci uvedeno, nejde jen o podnikatele.

Pokud jde o procesní stránku velký přínos spatřuji v zavedení formulářů pro zápis od obchodního rejstříku.

Důležité se mi jeví, že jednotlivé formuláře (publikované ve vyhlášce ministerstva spravedlnosti) jsou připraveny tak, aby bylo možné jejich relativně jednoduché vyplňování. Na stránkách ministerstva spravedlnosti nalezneme nejen všeobecné pokyny

pro vyplňování formulářů, ale i nejčastější dotazy a odpovědi ohledně problematiky jejich vyplňování. I účastník, který nemá právnické vzdělání, zde najde přehledný návod a přehled příloh k zápisu nebo změnám právních forem jednotlivých subjektů práva.

Pozitivní je i poslední vývoj související se zapojením ČR do sdružení Evropského obchodního rejstříku – jde o evropskou síť, jež umožňuje on-line přístup k informacím o společnostech z obchodních rejstříků v rámci celé Evropy. Význam pro ochranu přeshraničních obchodních vztahů je nesporný.

Problematika obchodního rejstříku je spletitá, nicméně právní úprava registru je postupem času zdokonalována a prognosa jejího dalšího vývoje je velmi slibná.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BUREŠ, Jaroslav; DRÁPAL, Ljubomír; KRČMÁŘ, Zdeněk; et al. *Občanský soudní řád : komentář.* 7. vydání. Praha : C.H.Beck, 2006. 1042 s. ISBN 80-7179-378-7

ELIÁŠ, Karel; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; POKORNÁ, Jarmila; et al. *Kurs obchodního práva*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007. 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4

JUDr. HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík - Řízení před rejstříkovým soudem.* 1. vydání. Mimoň : Justiční akademie České republiky, 2004. 164 s.

ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; et al. *Obchodní zákoník : komentář*. 6. vydání. Praha : C.H.Beck, 2001. 1671 s. ISBN 80-7179-516-X.

ŠVARC, Zbyněk, et al. *Základy obchodního práva.* 2. rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 432 s. ISBN 978-80-7380-144-1.

WINTEROVÁ, Alena, et al. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 3. aktualizované vydání podle stavu k 1.1.2007. Praha : Linde Praha, a.s., 2007. 1087 s. ISBN 978-80-7201-647-1

Internetové zdroje

Epravo.cz [online]. 1999-2010 [cit. 2010-04-10]. 29922. Organizační složka zahraniční právnické osoby. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/organizacni-slozka-zahranicni-pravnicke-osoby-29922.html>. ISSN 1213-189X.

Epravo.cz [online]. 1999-2010 [cit. 2010-04-10]. 6464. PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB NA ÚZEMÍ ČR PO NOVELE OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/podnikani-zahranicnich-osob-na-uzemi-cr-po-novele-obchodniho-zakoniku-6464.html>. ISSN 1213-189X.

Evropská komise usiluje o propojení obchodních rejstříků | Podnikání a zaměstnanost | Evropská unie : portál o EU | EurActiv.cz [online]. 5.11.2009 [cit. 2010-04-23]. Evropská komise usiluje o propojení obchodních rejstříků. Dostupné z WWW: <http://www.euractiv.cz/podnikani-a-zamestnanost/clanek/evropska-komise-usiluje-o-propojeni-obchodnich-rejstriku-006713#pageTop>.

Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz : Oficiální server českého soudnictví* [online]. 19. 4. 2010 [cit. 2010-05-22]. *Vláda přijala návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku.* Dostupné z WWW: <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=5280&d=311929>.

Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz : Oficiální server českého soudnictví* [online]. 2005 [cit. 2010-05-22]. Formuláře pro zápis do obchodního rejstříku. Dostupné z WWW: <http://portal.justice.cz/justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038>.

Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti České Republiky : Vláda přijala návrh ministerstva spravedlnosti na zapojení České republiky do Evropského obchodního rejstříku* [online]. 19. 4. 2010 [cit. 2010-05-22]. Justice.cz. Dostupné z WWW: <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?o=23&j=33&k=5280&d=311929>.

Ministerstvo spravedlnosti. *MSp ČR : Obchodní rejstřík na Internetu* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. Obchodní rejstřík a Sbírka listin. Dostupné z WWW: <http://www.justice.cz/or/>.

Ministerstvo vnitra. *Obchodní věstník : Úvodní stránka* [online]. c2003-2010 [cit. 2010-04-10]. Portál veřejné správy České republiky. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708/_s.155/2803>.

Statnisprava.cz [online]. 2010 [cit. 2010-03-21]. Rejstříky a seznamy. Dostupné z WWW: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/rejstriky>.

Zákony a nařízení vlády

Nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku,

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, v platném znění

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění

Další zdroje

ASPI (informační systém zahrnující veškeré české i evropské právní předpisy užívaný mj. na soudech)

JUDr. KALINOVÁ, Miluše, Ph.D., přednášky z předmětu 2PR301, obchodní a hospodářské právo

ŠAFROVÁ, Ivana, konzultace

Seznam příloh

Příloha č. 1: Ukázka části návrhu na zápis nebo zápis změny zapsaných údajů do obchodního rejstříku u s.r.o.

Příloha č. 2: Ukázka části přehledu příloh k návrhu na zápis nebo zápis změny zapsaných údajů do obchodního rejstříku u s.r.o.

Příloha č. 3: Ukázka části pokynů k vyplnění formuláře pro podání návrhu na zápis nebo zápis změny zapsaných údajů do obchodního rejstříku u s.r.o.